

**ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΦΟΡΕΩΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ «ΑΡΓΩ»**

ΗΠΕΙΡΟΥ 41, ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 10439

e-mail: info@argo.org.gr

Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 2019

Αρ. πρωτ. 8

Προς την
Ειδική Επιτροπή Ελέγχου
Προστασίας των Δικαιωμάτων των
Ατόμων με ψυχικές διαταραχές
Υπουργείο Υγείας
Αριστοτέλους 17
Αθήνα 10433

Θέμα: Εγκύκλιος σχετικά με τη διαδικασία μετάβασης ψυχικά ασθενών σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης

Το Δεκέμβριο του 2018 εκδόθηκε, χωρίς καμία προηγούμενη δημόσια διαβούλευση, η με αρ. πρωτ. Γ3α,β/Γ.Π.οικ.96899/2018 (ΑΔΑ: 69ΧΖ465ΦΥΟ-ΓΒΕ) Εγκύκλιος με θέμα: «Διαδικασία μετάβασης ψυχικά ασθενών σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης».

Αμέσως μετά την έκδοσή της, η Ομοσπονδία Φορέων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Ψυχικής Υγείας «ΑΡΓΩ», με το από 15/1/2019 έγγραφο της προς το Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Υγείας, έθεσε υπόψη του τους λόγους για τους οποίους η παραπάνω εγκύκλιος έπρεπε αμέσως να ανακληθεί, άλλως να τροποποιηθεί. Παρόλο ότι, όπως αναγνωρίσαμε, η εγκύκλιος κάνει θετικά βήματα με το άνοιγμα στη κοινότητα, δημιουργεί σοβαρά ζητήματα καθόσον κατ' αρχήν παραβιάζεται κατ' άρθρο 9 παρ. 2 του Ν. 2716/99 το δικαίωμα του ασθενή για την παροχή συναίνεσης του και αφετέρου δεν λαμβάνει καμία πρόνοια για την αναγκαία προηγούμενη ενημέρωση και προετοιμασία του κατά τη μετάβαση του από το Ψυχιατρείο σε Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, αν και αναγνωρίζει την αναγκαιότητα αυτή αναφέροντας ότι: *«Το θεραπευτικό πλαίσιο το οποίο θα διέπει τη διαδικασία μετακίνησης ενός ψυχικά ασθενή σε μια Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και το οποίο θα περιλαμβάνει στοιχεία αναφορικά με την προετοιμασία του ασθενή, το*

περιεχόμενο του φακέλου που θα παραδίδεται στον φορέα υποδοχής κ.α, θα καθορισθεί με νεότερη εγκύκλιο».

Τέθηκε υπόψη του Υπουργείου ότι έπρεπε οπωσδήποτε να έχει συμπεριληφθεί στην Εγκύκλιο αυτή, και όχι βέβαια να αφηθεί σε μεταγενέστερη, όλη η διαδικασία που συμπεριλαμβάνει τις κομβικές θεραπευτικές πράξεις που αφορούν στην ορθή μετάβαση ασθενούς, καθώς αυτή ακριβώς αποτελεί την προϋπόθεση και το εχέγγυο για την εφαρμογή της. Έπρεπε, δηλαδή, πρώτα να διαμορφωθεί το «*Πρωτόκολλο Διαδικασίας Μετάβασης*», δηλαδή ο ορισμός των αναγκαίων και διαδοχικών θεραπευτικών πράξεων, όπως αυτές επιστημονικά καθορίζονται, για την πραγματικά ομαλή και επιτυχή μετάβαση του ψυχικά ασθενούς από το νοσηλευτικό ίδρυμα στην κοινότητα και η αντιστοίχιση τους με προτυποποιημένα έγγραφα. Εδώ δε, πρέπει να σημειωθεί, ότι έχουμε ήδη υποβάλει στο Υπουργείο Υγείας προς αξιολόγηση και έγκριση προτυποποιημένα τεύχη του *Πρωτοκόλλου*.

Η Εγκύκλιος δημιουργεί σοβαρότατα ζητήματα σε ότι αφορά το θεραπευτικό και δεοντολογικό πλαίσιο της λειτουργίας των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, καθώς δείχνει να αγνοεί εντελώς ότι η διαδικασία μετάβασης ψυχικά ασθενών από το Ψυχιατρείο σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης είναι υψίστης θεραπευτικής σημασίας και κομβικό σημείο της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Η μετάβαση του ασθενούς από το ψυχιατρείο στην κοινότητα είναι η κορύφωση θεραπευτικής διαδικασίας και όχι το αποτέλεσμα διοικητικής διαδικασίας. Διαφορετικά, ο ασθενής μετατρέπεται από ενεργό υποκείμενο, όπου απαιτείται η συναίνεσή του, σε παθητικό αντικείμενο μιας διοικητικής διαδικασίας, χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψη οι ανάγκες του, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αλλά το βασικότερο, οι προσωπικές του επιθυμίες.

Η Εγκύκλιος, αγνοώντας τα παραδεδωμένα της επιστημονικής κοινότητας, χωρίς δηλαδή τον προηγούμενο ορισμό των αναγκαίων θεραπευτικών πράξεων για την επιτυχή μετάβαση των ασθενών, επιβάλλει δεσμευτικά τρίμηνη υποχρεωτική παραμονή ασθενούς, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τους σημαντικούς κινδύνους που αυτό θα προκαλέσει στο θεραπευτικό σχεδιασμό της Μονάδας υποδοχής, αλλά και στους κινδύνους που θα προκληθούν από τη διατάραξη της θεραπευτικής πορείας των υπόλοιπων ενοίκων της Μονάδας αυτής. Οι Μ.Ψ.Α. καλούνται να γίνουν παθητικοί αποδέκτες συμπλήρωσης κενών, καθώς φαίνεται ότι η μετάβαση σχεδιάστηκε με σαφή προτεραιότητα στην διοικητική κάλυψη κενών. Δεν λαμβάνει υπόψη ότι ο χαρακτήρας της κάθε Μ.Ψ.Α. διαμορφώνεται πρωτίστως από τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των ενοίκων της και δευτερευόντως από τη στελέχωση της θεραπευτικής ομάδας και την τεχνογνωσία της.

Δεν νοείται πραγματικά επιτυχής μετάβαση χωρίς την εξασφάλιση της συναίνεσης του ασθενή και των συγγενών του, ύστερα από προγραμματισμένες επισκέψεις γνωριμίας για ενημέρωση του ιδίου και των συγγενών, χωρίς τη δημιουργία θεραπευτικής σχέσης με την ομάδα υποδοχής, γνωριμία και αλληλεπίδραση με τους ενοίκους της μονάδας υποδοχής και πραγματοποίηση δοκιμαστικού διαστήματος παραμονής, ώστε ο

ασθενής να είναι ενεργό υποκείμενο της όλης διαδικασίας, η οποία οφείλει να σέβεται το δικαίωμα του για επιλογή μεταξύ των διαφορετικών θεραπευτικών πλάνων και απαιτεί πάντα την απαραίτητη συναίνεσή του, προαπαιτούμενο για κάθε ιατρική – θεραπευτική παρέμβαση, σύμφωνα με την χάρτα δικαιωμάτων των ασθενών του Π.Ο.Υ.

Επίσης, η απευθείας και υποχρεωτικά τρίμηνη παραμονή του ασθενούς στη Μονάδα υποδοχής, υπονομεύει και τη μετάβαση του σε οποιοδήποτε άλλο πλαίσιο ακολουθήσει, αφού ο ασθενής καλείται να αντιμετωπίσει το στρες και τη ματαίωση της διαρκούς επαναπροσαρμογής, μετά τη συμπλήρωση τριμήνου και αφού πλέον καθυστερημένα διαπιστωθεί η ακαταλληλότητα της Μονάδας ή η αδυναμία ένταξής του.

Στη συνέχεια, διαβιβάσαμε στο Γενικό Γραμματέα και στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας την από 13/3/2019 γνωμοδότηση του νομικού συμβούλου του Φορέα Ψυχικής Υγείας *«Πανελλαδική Ένωση για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανένταξη»* σύμφωνα με την οποία, μεταξύ άλλων, η δεσμευτική ρύθμιση που εισάγει η ως άνω Εγκύκλιος παράγει στην ουσία δίκαιο και ως εκ τούτου είναι μη νόμιμη.

Το Υπουργείο Υγείας, αν και κατά τις συναντήσεις μας αποδέχθηκε τα παραπάνω, δεν προχώρησε στις δέουσες ενέργειες ήτοι στην ανάκληση, άλλως στην τροποποίηση της εν λόγω Εγκυκλίου, ώστε αυτή να συνάδει με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προσθήκη ως παράρτημα και αναπόσπαστο μέρος της του *«Πρωτοκόλλου Διαδικασίας Μετάβασης»*.

Όπως προκύπτει από τα συνημμένα έγγραφα Φορέων Ψυχικής Υγείας, τα οποία έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Υγείας και κοινοποιηθεί στην Ομοσπονδία «ΑΡΓΩ» η Εγκύκλιος έχει ήδη προκαλέσει σοβαρότατα ζητήματα στη λειτουργία των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, τα οποία πλέον απαιτούν άμεση επίλυση.

Για το λόγο αυτό με το από 31/7/2019 έγγραφό μας προς το Υπουργείο Υγείας επανήλθαμε στο θέμα και ζητήσαμε εκ νέου την ανάκληση, άλλως τροποποίηση της Εγκυκλίου. Τέλος, με το από 29/8/2019 έγγραφό μας προς την αρμόδια Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας ζητήσαμε τα ίδια, πλην όμως έως και σήμερα το Υπουργείο Υγείας δεν έχει προβεί στις αναγκαίες ενέργειες.

Μετά τα παραπάνω, ζητούμε ακρόαση προκειμένου να εκτεθούν αναλυτικά τα παραπάνω ώστε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας να εξετασθεί το παρόν, προκειμένου να εκδοθεί σχετικό πόρισμα με τις απόψεις και επισημάνσεις σας επί της με αρ. πρωτ. Γ3α,β/Γ.Π.οικ.96899/2018 Εγκυκλίου.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος

Μενέλαος Θεοδορουλάκης
Πρόεδρος Δ.Σ. της
«Πανελλαδικής Ένωσης για την
Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και
την Επαγγελματική Επανάταξη»

Η Γραμματέας

Κατερίνα Μυλωνοπούλου
Ταμίας Δ.Σ. της
«Εταιρείας Κοινωνικής Ψυχιατρικής
και Ψυχικής Υγείας»